

ПРОГРАМА

за конкурсен изпит по „Общообразователна подготовка“ с кандидатите за обучение като студенти по специалности от професионално направление „Национална сигурност“ във Военна академия „Георги Стойков Раковски“ за придобиване на образователно-квалификационна степен „бакалавър“ през учебната 2023/2024 г.

БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

1. Български език – учебна програма за VII клас в сила от учебната 2018/2019 година.
2. Български език – учебна програма за VIII клас в сила от учебната 2017/2018 година.
3. Български език – учебна програма за IX клас в сила от учебната 2018/2019 година.
4. Български език – учебна програма за X клас в сила от учебната 2019/2020 година.
5. Български език – учебна програма за XI клас в сила от учебната 2021/2022 година.
6. Български език – учебна програма за XII клас в сила от учебната 2021/2022 година.

Тематична програма

1. Лексика и граматика на съвременния български език.

Проверява се лексикалната и граматическата правилност на речта: познаване на синоними, антоними и различни видове фразеологични словосъчетания и уместното им използване в речевата практика; членуване с пълен и кратък член на съществителните имена от мъжки род, единствено число; членуване на еднородни части; бройна форма на съществителните имена от мъжки род; по-особени случаи на съгласуване по число и др.

2. Синтаксис на сложното изречение.

Проверяват се уменията за синтактичното съгласуване на местоимения в простото и в сложното изречение (съгласуване на който/които; чийто/чиито; мой, твой.../свой и пр.); за уместно използване на различни синтактични конструкции според целта на общуване и за правилна употреба на различните видове подчинени изречения.

3. Правопис и пунктуация.

Проверява се владенето на общите правописни правила на съвременния български книжовен език, например: правопис на бройни, степенувани и множествени форми; правопис на съчетания от съгласни в думите; употреба на членните форми, на мъжколичните числителни имена (двама, трима...) и на падежните форми на местоименията (него, кого, когото, някого и пр.); употреба на главни и малки букви; слято, полуслято и разделно писане на сложни и на съставни думи; отбелязване на звуковия състав на думите (ятов преглас; вмятане и изпадане на гласни; редукция на гласни; уподобяване на съгласни; удвояване на съгласни) и др.

4. Функционални стилове на българския книжовен език.

Проверява се познаването на езиковите особености на текстове, характерни за различните функционални стилове, както и способностите за откриване и редактиране на стилно-езикови грешки.

5. Разбиране при четене, логическо мислене и семантика

Проверяват се уменията за разбиране при четене и логическо мислене, познаване на смисъла на думи и изрази, включително историзми, неологизми, вулгаризми, евфемизми; асоциативни връзки и др.

Литература:

1. Официален правописен речник на българския език. София, БАН, 2012.
2. Правопис и пунктуация на българския език. Основни правила. София, БАН, 2011.
3. Учебници и помагала по български език 7, 8, 9, 10, 11 и 12 клас, утвърдени от МОН.
4. Сборници с тематични и тренировъчни тестове по български език за клас.

ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИИ

1. История и цивилизации – учебна програма за IX клас в сила от учебната 2018/2019 година (годишно – 72 часа);
2. История и цивилизации – учебна програма за X клас в сила от учебната 2019/2020 година.

Тематична програма

1. Светът от Първата световна война до 1945 г.
2. Светът след 1945 г.
3. Днешните български земи през Праисторическата епоха и Античността.
4. България и българският народ през Средновековието, VII – XIV век.
5. Българските земи под османска власт, XV – XVII век.
6. Българско възраждане, XVIII – XIX век.
7. История на България от Освобождението (1878 г.) до края на Втората световна война.
8. История на България от края на Втората световна война до 1989 г.
9. България след 1989 г.

ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ

1. Учебна програма за XII клас в сила от учебната 2021/2022 година.

Тематична програма

1. Гражданите, властта и държавата:
  - 1.1. Власт ограничава власт;
  - 1.2. Форми на държавно ръководство;
  - 1.3. Местно самоуправление;
  - 1.4. Местни, национални и европейски институции;
  - 1.5. Гражданите и местната администрация;
  - 1.6. Гражданско общество и обществено мнение;
  - 1.7. Социалното партньорство.
  - 1.8. Как се учредява организация с нестопанска цел.
2. Гражданите и икономиката:
  - 2.1. Стопанство, собственост и договори;
  - 2.2. Информация, знание и стопанство;
  - 2.3. Общо благосъстояние и стопанско взаимодействие;
  - 2.4. Публични блага и социална политика;
  - 2.5. Социална политика: практики;
  - 2.6. Социална политика: проблеми;
  - 2.7. Устойчивост на икономическото развитие;
  - 2.8. Предизвикателства на устойчивостта.
3. България, светът и глобалните проблеми:
  - 3.1. Глобализацията – причини и последици;
  - 3.2. Местни прояви на световни процеси. Миграция;
  - 3.3. Глобално гражданско образование;
  - 3.4. Военните конфликти и ценността на мира;
  - 3.5. Международни организации и правила;
  - 3.6. Човечеството и майката Земя;
  - 3.7. Здравето като личен и социален проблем;
  - 3.8. Светът и ние;
  - 3.9. Глобалните предизвикателства: какво зависи от нас;
  - 3.10. Гражданско съзнание и гражданско действие.

За подготовката си кандидат-студентите могат да използват всички утвърдени от Министерството на образованието и науката учебници и учебни помагала по „Български език“ и „История и цивилизации“.

За модулта „Гражданско образование“ – учебник „Гражданско образование“, Издание I/2021, издателство „Просвета – София“ АД.